



Posudek oponenta závěrečné práce

Vedoucí závěrečné práce: Prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.

Oponent závěrečné práce: doc. Mgr. Anna Vartecká, Ph.D.

Autor závěrečné práce: Eliška Malečková

Obor: Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání

Akademický rok: 2023/2024

Název práce: Vejce: příroda, umění

Obsah a cíl práce

Bakalárska práca má ambíciu uchopiť fenomén vajíčka v širších kultúrno-historických, mytologických, umeleckých ale i filozofických a biologických rovinách tak, aby vynikla predovšetkým jeho ambivalentná symbolická rovina. Dôležitý priestor je venovaný konceptu Kozmického vajíčka – mytologickému motívu stvorenia sveta. Na základe subjektívne utvoreného výberu autorstva, ktoré v dejinách umenia s týmto motívom pracovalo, sa máme priblížiť k špecifickým dobovým naratívom a obsahom. V druhej výtvarnej časti je hlavným cieľom navrhnúť takú formu priestorovej tvorby, ktorá by dokázala optimálne transformovať študentom stredných škôl objavené symbolické roviny a zároveň sprostredkovať haptický zážitok práce s hlinou.

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

V BP sa autorka snaží uchopiť fenomén vajíčka zo širokej perspektívy. Prvá kapitola je tak koncipovaná trochu heterogénne, pričom sa k vajíčku dostávame cez previazanosť s Veľkonočnými tradíciami, na ktorú dosť odťažito nadväzuje subtéma *Embryológia živočíchov*, kde sa venuje pozornosť plazom, vtákom a cicavcom. Myslím, že by stálo za zváženie túto biologickú časť buď nezahrnúť do práce s vedomím, že hlavnú tému zbytočne fragmentarizuje, alebo ju do témy vsunúť organickejšie a vysvetliť viac tento transdisciplinárny prístup. V kapitole č.2 sa dostávame k historickému exkurzu témy Kosmické vajíčko v mytológii vybratých starovekých kultúr (Indická, Egyptská, Tibetská) a následne sa dostávame k jadrú témy, kde sa autorka snaží zmapovať výskyt tohto motívu v umení, pričom základný zdroj inšpirácie k tomuto výberu predstavujú texty Františka Šmejkalu zo 70.-80.rokov minulého storočia. Počnúc Hiernymom Boschom, Francescom Collonom, smerom ku zátišiu v baroku sa dostávame k 20.storočiu. Trochu nepochopiteľne sa k tvorbe H.Boscha autorka vracia znovu v kapitole 3.5, po tom, ako sa zaoberá analýzou a interpretáciou tvorby modernistických autorov a autoriek Jozefa Šímy, Toyen, Evy Kmentovej. Ďalšia, výtvarná časť vychádza predovšetkým z popisu sochárskeho diela Evy Kmentovej, sadrových odliatkov a odtlačkov vlastných fragmentov tela aby tak logicky predstavila svoju autorskú prácu: tri plastiky vajíčka z hliny. Proces samotnej tvorby diela a jeho následovná integrácia do poslednej didaktickej časti tvoria záver a akési obsahové vyústenie BP.

Věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Téma BP je veľmi zaujímavá, jej teoretické uchopenie je však minimálne prepojené so súčasným umením i teoretickými materiálmi. Uvedené príklady autorstva, ktoré tému vajíčka riešili, sú príliš konzervatívne predstavené, nie sú uvádzané súčasnejšie umelecké počiny (Jana Želibská, Štěpánka



Šimlová, Louise Bourgeois atď.) a žiaľ ani obsahové aspekty, ktoré nastúpili na scénu predovšetkým s genderovým a feministickým diskurzom umenia 2.polovice 20.storočia, (otázky materstva, sociálnej izolácie, krehkosti a zraniteľnosti tela). Zároveň v súvislosti s kľúčovým postavením tvorby Evy Kmentovej v BP, ktorú si autorka vybrala ako základ vlastnej formálnej inšpirácie, ma prekvapuje, že v texte nie je ani len zmienkou spomenutá veľká monografická výstava tejto umelkyne (Stopy Evy Kmentovej, srpen-listopad 2023, DUMB v Brne). Kurátor Tomáš Pospiszyl pripravil i medzinárodnú konferenciu a publikáciu, čo mohol byť mimoriadne osviežujúci zdroj informácií, ako o jej tvorbe uvažovať dnes v aktuálnejších súvislostiach a preniesť tieto obsahy i do pedagogicko-didaktických procesov. Z tohto dôvodu považujem inovatívny prínos BP za menej zásadný.

Autorská časť (kontext českého i světového umění, reflexe vlastní tvorby, dokumentace uměleckých děl)

Autorská časť je popísaná detailne, návrh opierajúci sa o zadanie vytvoriť vlastné vajíčko, plastiku z hlíny, inšpirované umelcami, s ktorých tvorbou budú študenti vopred oboznámení. Dvojhodinová časová dotácia je takmer na hrane realizovateľnosti, ak sa v tomto rozsahu majú stihnúť všetky navrhnuté fázy tvorby. Myslím, že by prospelo konkrétnejšie vymedzenie témy v súvislosti s týmto cvičením, zameranie sa na jeden konkrétny naratív, ktorý je spojený s motívom vajíčka, aby študenti dokázali autenticky a osobne na výzvu tvorby reagovať. Otvoriť dialóg sa podarí lepšie v užšom, konkrétnom vymedzení než aby sa premýšľalo v širokom poli možných asociácií.

Správnost citace a odkazů na literaturu

Grafické, formální a jazykové zpracování

Práca je napísaná a citovaná korektne, obsahuje niekoľko drobných preklepov a štylistických chýb, ale po formálnej a jazykovej stránke ju vnímam ako adekvátne spracovanú.

Otázka k obhajobe: Mohla by ste sa v súvislosti s vyššie spomenutými výtkami ohľadom slabého prepojenia témy so súčasnou umeleckou tvorbou zamyslieť nad tým, prečo ste nerozšírila rámec hľadania zaujímavej tvorby až do 21.storočia? Myslíte, že ukážky tvorby z obdobia staroveku a stredoveku lepšie prehovárajú k súčasným mladým ľuďom?

Bakalársku prácu doporučujem k ústnej obhajobe.

Datum: 15.5. 2024

Podpis: doc. Mgr. Anna Vartecká, Ph.D.